

Kommunfullmäktige

Pensionsriktlinje för förtroendevalda

Beslutat datum:	Kommunfullmäktige 2026-02-02 § 3
Gäller från datum:	2026-03-01
Beslutat av:	Kommunstyrelsen
Ansvarig:	HR-avdelningen, kommunstyrelseförvaltningen
Diarienummer:	KS 2025-00554
Giltighetstid:	Tills vidare
Ersätter tidigare beslut:	KS 2014-00119

Styrdokument i Haninge kommun

Program – antas av kommunfullmäktige

Ett program anger den politiska viljeinriktningen inom ett särskilt prioriterat område och fastställer, på strategisk nivå, strategier för hur viljeinriktningen inom området ska förverkligas. Antalet program ska vara begränsat. Program ska ha en giltighetstid.

Policy – antas av kommunfullmäktige

En policy uttrycker politikens värdegrund och förhållningssätt. Policyer talar om vad kommunen vill uppnå inom ett specifikt område, men tar inte ställning till utförande eller metoder. Policyer ska ha en giltighetstid.

Strategi – antas av kommunstyrelsen eller nämnd

En strategi anger strategiska åtgärder för den politiska viljeinriktningen. Strategier kan ange vem som ansvarar för att åtgärder genomförs, när de ska vara genomförda samt vilka prioriteringar som ska göras. Strategier ska ha en giltighetstid.

Riktlinje – antas av kommunstyrelsen eller nämnd

En riktlinje anger ramar för handlingsutrymmet i en viss fråga och säkerställer korrekthet och kvalitet. Riktlinjer preciserar hur andra styrdokument eller lagstiftning ska uppnås. Riktlinjer behöver inte ha en giltighetstid.

Anvisning/rutin – antas av ansvarig direktör/chef

En anvisning eller rutin verkställer politisk vilja eller lagstiftning genom att konkret ange hur uppgifter ska göras. De besvarar ofta frågor om vad, när, var, hur och av vem. Kommundirektör fattar beslut om anvisningar och rutiner som riktar sig till hela koncernen. Anvisningar och rutiner behöver inte ha en giltighetstid.

Innehåll

Inledning	4
Pensionsregelverk.....	4
Uppföljning	4
Beslutsordning.....	5
Pensionsinformation.....	5
Pensionsbestämmelser OPF-KL	5
Pensionsförmåner	5
Omställningsstöd.....	5
Pensionsförmåner	6
Avgiftsbestämd ålderspension.....	6
Efterlevandeskydd.....	6
Sjukpension	7
Familjeskydd	7
Omställningsstöd	9
Aktiva omställningsinsatser.....	9
Ekonomiskt omställningsstöd	9
Storlek	10
Utbetalningstid.....	10
Förlängt ekonomiskt omställningsstöd	10
Storlek	11
Utbetalningstid.....	11

Inledning

Syftet med Haninge kommuns pensionsriktlinjer för förtroendevalda är att på ett enkelt och tydligt sätt beskriva de pensionsförmåner och pensionsersättningar kommunen beslutat om samt var den förtroendevalde kan vända sig för att få information.

Pensionsriktlinjerna är marknadsmässigt framtagna utifrån befintliga regler och rekommendationer samt möjligheter att utveckla dessa.

Regelverket om pension och andra avgångsförmåner för förtroendevalda har ändrats under åren för att anpassas till de förändringar kring pensioner som sker i samhället.

Sveriges kommuner och regioner (SKR) tar fram förslag till regelverk som respektive kommun, region eller kommunalförbund har att anta som sina.

Pensionsregelverk

Förtroendevalda i Haninge kommun omfattas av Omställningsstöd och pension för förtroendevalda (OPF-KR).

OPF-KR25 gäller för förtroendevalda som tidigare omfattats av OPF-KL14 och/eller OPF-KL18 eller som tillträdde vid valet 2018 och senare och inte tidigare omfattats av PBF eller PRF-KL¹ i kommunen, regionen eller kommunalförbund. Kommunstyrelsen utgör lokal pensionsmyndighet. Förtroendevalda ska lämna skriftlig ansökan om utbetalning av pension och övriga förmåner enligt OPF-KR enligt den lokala pensionsmyndighetens anvisningar. Förtroendevald är skyldig att lämna de uppgifter som den lokala pensionsmyndigheten behöver för att kunna fastställa rätten till och beräkna avsättning till pensionsbehållning.

Uppföljning

Pensionsriktlinjerna ses över och uppdateras vid behov på grund av förändringar i lagar, regler och rekommendationer inom pensionsområdet.

¹ PBF (Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda) och PBF-KL (Pensionsreglemente för kommunala förtroendevalda) är äldre regelverk för de som tillträtt sitt uppdrag tidigare.

Beslutsordning

Beslut i frågor rörande förtroendevaldas pensionsvillkor regleras i kommunstyrelsens delegationsordning.

Pensionsinformation

Haninge kommun har tecknat avtal med KPA om administration av förtroendevaldas pension. Förtroendevald som vill ha information kan i första hand vända sig till förtroendevald@kpa.se och i andra hand till löneenheten.

Förmåner enligt OPF-KR

OPF-KR25 gäller för förtroendevalda som tidigare omfattats av OPF-KL14 och/eller OPF-KL18 eller som tillträdde vid valet 2018 och senare och inte tidigare omfattats av PBF eller PRF-KL i kommunen, regionen eller kommunalförbund.

Pensionsbestämmelserna gäller inte för förtroendevalda som vid tillträdet av sitt uppdrag har rätt till egenpension på grund av anställning.

Förtroendevalda som uppnått i 32 § lag (1982:80) om anställningsskydd (LAS) angiven ålder vid den tidpunkt då OPF-KR började gälla i kommunen och för individens uppdrag omfattas inte av reglerna.

OPF-KR25 består av följande förmåner:

Pensionsförmåner

- Avgiftsbestämd ålderspension
- Efterlevandeskydd
- Sjukpension
- Familjeskydd

Omställningsstöd

- Aktiva omställningsinsatser
- Ekonomiskt omställningsstöd
- Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Pensionsförmåner

Avgiftsbestämd ålderspension

Avgiftsbestämd ålderspension gäller för samtliga förtroendevalda som omfattas av OPF-KR.

Pensionsgrundande inkomst beräknas per kalenderår och begränsas till 30 inkomstbasbelopp. Den pensionsgrundande inkomsten utgörs av årsarvode, sammanträdesersättning och andra i uppdraget utbetalda kontanta ersättningar.

Traktamente, kostnadsersättning och ersättning för förlorad arbetsinkomst, semester och tjänstepension är inte pensionsgrundande.

För förtroendeuppdrag på heltid eller betydande del av heltid, det vill säga med minst 50 procent av heltid, ingår i den pensionsgrundande inkomsten även det avdrag/bortfall som förtroendevald fått från sitt fasta arvode vid ledighet med sjukpenning, graviditetspenning, föräldrapenning eller tillfällig föräldrapenning samt vid ledighet enligt föräldraledighetslagen (1995:584).

Pensionsavgiften beräknas på den pensionsgrundande årsinkomsten från första kronan, någon nedre åldersgräns finns inte.

Pensionsgrundande årsinkomst i inkomstbasbelopp	Pensionsavgift t.o.m. i LAS § 32a uppnådd ålder	Pensionsavgift efter i LAS § 23 uppnådd ålder
0–7,5	4,5 %	6 %
7,5–30	31,5 %	6 %

Pensionsavgifterna sätts av till en pensionsbehållning.

Är pensionsavgiften lägre än 3 procent av samma års inkomstbasbelopp betalas den direkt till den förtroendevalde och är då inte pensionsgrundande. Belopp understigande 200 kronor avseende kalenderår utbetalas inte. Från och med 2019 uppräknas 200 kronor årligen med förändringen av inkomstbasbelopp.

Pensionen betalas ut livslångt, tidigast från den tidpunkt då allmän pension kan börja tas ut.

Efterlevandeskydd

Efterlevandeskydd innebär att den återstående avgiftsbestämda ålderspensionen betalas till efterlevande om den förtroendevalde avlider.

Som efterlevande räknas i första hand make/maka, registrerad partner/sambo och i andra hand barn upp till 20 års ålder.

Efterlevandeskyddet betalas ut som en månadsvis pension i fem år om dödsfallet inträffar innan den avgiftsbestämda ålderspensionen börjat betalas ut. Om den förtroendevalde börjat ta ut den avgiftsbestämda ålderspensionen fortsätter utbetalningarna i form av efterlevandeskydd i maximalt 20 år efter det att ålderspensionen börjat tas ut.

Förtroendevalda har möjlighet att, inför att utbetalningen av avgiftsbestämd ålderspension ska påbörjas, välja att ta bort efterlevandeskyddet.

Sjukpension

Möjligheten till sjukpension gäller förtroendevalda med uppdrag på minst 50 procent. Sjukpension betalas ut till den som får rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning och som en följd av det befrias från uppdraget före mandatperiodens utgång.

Sjukpensionen motsvarar den månadsersättning som anställda har rätt till enligt AGS-KL² och beräknas på den pensionsgrundande inkomsten året före det år då sjuk- eller aktivitetsersättningen beviljades.

Sjukpensionen betalas ut under den tid som den förtroendevalde har rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning.

Förtroendevald som befrias/frånträder sitt uppdrag på grund av sjukdom har rätt till efterskydd under 270 dagar. Efterskyddet innebär att rätt till sjukpension föreligger om förtroendevald under efterskyddstiden beviljas sjuk- eller aktivitetsersättning.

Familjeskydd

Bestämmelser om familjeskydd gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen (KL) och som fullgör uppdrag hos kommunen på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 50 procent av heltid.

Bestämmelserna gäller även för förtroendevalda som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF, PRF-KL eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

² AGS (Avtalsgruppsjukförsäkring) för arbetstagare inom kommuner och regioner.

En förtroendevalds efterlevande har rätt till familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall till efterlevande vuxen och familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall till efterlevande barn.

En förtroendevalds efterlevande har rätt till familjeskydd om den förtroendevalde avlider:

- a) under tid då han eller hon uppfyller förutsättningarna enligt 4 kap. 1 § KL
- b) under tid då han eller hon får sjukpension

Rätten till familjeskydd vid den förtroendevaldes dödsfall gäller också om den förtroendevalde avlider:

- c) inom sex månader efter det att den förtroendevalde befrias/frånträder sitt uppdrag.

En förtroendevalds efterlevande har inte rätt till familjeskydd enligt punkterna b)-c) om den förtroendevalde vid tidpunkten för dödsfallet hade en anställning eller uppdrag med pensionsrätt och den förtroendevalde genom anställning eller uppdrag hade motsvarande skydd för efterlevande.

En efterlevande vuxen med rätt till familjeskydd enligt ovan, har rätt till förmån i fem års tid.

Från och med månaden efter att den förtroendevalde avlidit och fram till och med slutet av samma år motsvarar den månatliga förmånens värde 1,1 inkomstbasbelopp delat med tolv. Förmånen ska därefter årligen räknas upp med förändringen av prisbasbeloppet.

Familjeskydd till efterlevande barn betalas ut till den förtroendevaldes arvsberättigade barn till och med månaden innan barnet fyller arton år.

Rätten till familjeskydd till efterlevande barn gäller även för den tid då barnet har rätt till barnpension enligt socialförsäkringsbalken (SFB). Rätt till familjeskydd till efterlevande barn har även det barn som den förtroendevalde med socialnämndens medgivande tagit emot i sitt hem för vård och fostran i adoptionssyfte. Ett efterlevande barn, med rätt till familjeskydd enligt ovan, har, från och med månaden efter att den förtroendevalde avlidit och fram till och med slutet av samma år, rätt till en månatlig förmån motsvarande 0,5 inkomstbasbelopp delat med tolv. Förmånen ska därefter årligen räknas upp med förändringen av prisbasbeloppet.

Det sammanlagda månatliga förmånsvärdet av familjeskydd till efterlevandes samtliga barn kan dock aldrig överstiga värdet av 1,5 inkomstbasbelopp, det år dödsfallet inträffade, delat med tolv.

Vid fler än tre efterlevande barn bestäms den månatliga förmånens värde till vart och ett av de efterlevande barnen till motsvarande en tolftedel av värdet av 1,5 inkomstbasbelopp året då den förtroendevalde avled delat med antalet efterlevande barn med rätt till familjeskydd till efterlevande barn, därefter årligen uppräknat med förändringen av prisbasbeloppet.

Om ett efterlevande barn till en förtroendevald framställer anspråk på familjeskydd till efterlevande barn först efter det att sådan förmån har börjat betalas ut, ska redan utbetalda förmåner inte omfördelas mellan barnen.

Familjeskyddet betalas ut till den förtroendevaldes efterlevande månadsvis, senast tre månader efter det att kommunen har tagit emot ett fullständigt underlag för utbetalningen.

Om den förtroendevalde har befriats/frånträtt sitt uppdrag och den förtroendevalde omfattas av familjeskydd, ska den som gör anspråk på förmån, anmäla dödsfall enligt anvisningar från den lokala pensionsmyndigheten. När anmälan inkommit, anses kommunen ha fått kännedom om dödsfallet.

Omställningsstöd

Reglerna om omställningsstöd omfattar förtroendevalda med sammanlagda uppdrag i kommunen på minst 50 procent och syftar till att under en begränsad tid underlätta övergången till arbetslivet när en förtroendevald lämnat sitt (sina) uppdrag.

Aktiva omställningsinsatser

Förtroendevalda som avgår efter minst fyra års sammanhängande uppdragstid i kommunen och som då inte uppnått i 32 a § LAS angiven ålder, har rätt till aktiva omställningsinsatser.

Kommunens lokala pensionsmyndighet beslutar om lämpliga omställningsinsatser och kostnaden för dessa.

Ekonomiskt omställningsstöd

Förtroendevalda som avgår efter minst ett års sammanhängande uppdragstid i kommunen och som då inte uppnått i 32 a § LAS angiven ålder, har rätt till ekonomiskt omställningsstöd.

Storlek

Omställningsstödet beräknas på årsarvodet tolv månadersperioden före avgångstidpunkten.

År	Nivå	Samordning med förvärvsinkomst
1	85 %	Ja, 1 prisbasbelopp fritt
2	85 %	Ja, 1 prisbasbelopp fritt
3	60 %	Ja, 1 prisbasbelopp fritt

Utbetalningstid

Utbetalningstiden beror på antalet hela år som uppdraget varat.

Tid i uppdraget	Utbetalningstid
1 år	3 mån
2 år	6 mån
3 år	9 mån
4 år	12 mån
5 år	15 mån
6 år	18 mån
7 år	21 mån
8 år	24 mån
9 år	27 mån
10 år	30 mån
11 år	33 mån
12 år eller mer	36 mån

Omställningsstödet betalas ut längst till och med månaden innan den förtroendevalde uppnått i 32 a § LAS angiven ålder.

För att uppbära ekonomiskt omställningsstöd krävs egen aktivitet från den förtroendevalde i syfte att hitta annan försörjning. Kommunens pensionsmyndighet utfärdar anvisningar för hur detta ska styrkas.

Utbetalningarna upphör om den förtroendevalde tillträder nytt uppdrag i kommun eller region på minst 50 procent, eller får uppdrag i riksdagen eller regeringen.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Förtroendevalda som avgår efter minst åtta års sammanhängande uppdragstid i kommunen, kan få förlängt omställningsstöd tidigast från den ålder då allmän

pension kan tas ut och endast i direkt anslutning till att ekonomiskt omställningsstöd upphört.

Storlek

Det förlängda ekonomiska omställningsstödet beräknas på årsarvodet året före avgångstidpunkten.

Nivå	Samordning med förvärvsinkomst
60 %	Ja, inget fribelopp

Utbetalningstid

Det förlängda ekonomiska omställningsstödet beviljas och betalas ut för ett år i taget och som längst till och med månaden innan den förtroendevalde uppnått den i 32 a § LAS angivna åldern.

För att uppbära förlängt ekonomiskt omställningsstöd krävs egen aktivitet från den förtroendevalde i syfte att hitta annan försörjning. Kommunens pensionsmyndighet utfärdar anvisningar för hur detta ska styrkas.

Utbetalningarna upphör om den förtroendevalde tillträder nytt uppdrag i kommun eller region på minst 50 procent, eller får uppdrag i riksdagen eller regeringen.